

Nå begynner kampen for å vinne freden

Taler

Kjell Magne Bondevik

Dato

10 juni 1999

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Fredsløsning i Kosovo

1 Ærede President,

Det er med glede og lettelse jeg henvender meg til Stortinget i dag.

5 For en uke siden fikk vi det avgjørende gjennombruddet i arbeidet for å finne en politisk løsning på Kosovo-konflikten.

I går kveld undertegnet representanter for NATO og Jugoslavia avtalen om tilbaketrekning av jugoslaviske styrker fra Kosovo.

10

I dag kan vi konstatere at tilbaketrekningen er underveis.

På dette grunnlag har generalsekretær Solana, etter konsultasjoner i NATOs råd, for to timer siden kunngjort stans i NATOs bombeaksjoner mot

15

Jugoslavia.

Sikkerhetsrådet sitter nå samlet for å vedta en resolusjon som gir mandat for utplassering av en internasjonal militær fredsstyrke i Kosovo og et internasjonalt sivilt nærvær.

20

Disse hendelsene har skapt håp om at tragedien i Kosovo nå går mot slutten og om at befolkningen på Balkan - europeere som oss selv - igjen skal få oppleve fred og fremgang. Men erfaringene med president Milosevic tilsier nøye overvåkning og stor aktpågivenhet av gjennomføringen av avtalen.

25

Kombinasjonen av makt og diplomati har ført frem.

30 NATOs samhold og besluttsomhet har vært avgjørende. NATOs aksjoner har ikke vært en kamp for territoriale eller økonomiske interesser, men for å forsvare grunnleggende menneskerettigheter og friheter - våre felles europeiske verdier.

35 Vi skylder fredsmeglerne Ahtisaari og Tsjernomyrdin, på vegne av EU og Russland, stor anerkjennelse for deres diplomatiske arbeid, sammen med USAs viseutenriksminister Talbott.

Det var disse felles bestrebelser som sist uke førte til gjennomslaget for det internasjonale samfunns krav overfor president Milosevic i Beograd.

40 NATO vil nå gi klarsignal for innsetting av de styrkene som vil utgjøre hovedtyngden i en fredsoperasjon på om lag 50.000 soldater.

Utplasseringen av den internasjonale fredsstyrken vil skje i kjølvannet av at 40.000 serbiske tropper trekker seg ut fra Kosovo.

45 Jugoslavia har godtatt en frist på 11 dager for å fullføre tilbaketrekningen.

Når dette er fullført, vil NATO vedta en endelig avslutning av bombeaksjonene.

50 Tusenvis av NATO-soldater står allerede klare i Makedonia til å rykke inn for å etablere sikre omgivelser.

55 Hundretusener av flyktninger og fordrevne fra Kosovo vil da kunne vende tilbake til sine hjem under trygge og verdige forhold.

Dermed er NATO ikke lenger i væpnet konflikt med Jugoslavia.

60 Denne dagen er starten på en ny tid for Kosovo og for Balkan.

Krigen er slutt.

65 Nå begynner kampen for å vinne freden.

Vi må bistå albanere og serbere og de andre folkegruppene på Balkan på den vanskelige veien mot varig stabilitet og forsoning.

70

Vårt mål må være å sikre at Balkan, som så ofte har vært arnested for krig og alvorlige konflikter, får del i den samme stabilitet og velstand som vi tar som en selvfølge.

75 Utfordringene er mange og tunge.

Men vi har en moralsk og politisk forpliktelse til å gjøre en innsats for å lege krigens sår. Ledertråden i vårt videre arbeid må være det som Nordahl Grieg uttrykte slik i diktet "Til ungdommen"

80

"Skaper du menneskeverd, skaper du fred".

Norge må stå sammen med våre allierte og bidra militært til å trygge freden. Regjeringen tar sikte på deltagelse i NATOs styrker i Kosovo, og vil konsultere Stortingets organer om dette med det aller første.

85

Foruten NATO, vil den internasjonale styrken bestå av soldater fra Russland og andre partnerland, deriblant våre nordiske naboland.

90 For Norge har det vært et viktig hensyn å inkludere Russland i de politiske og militære bestrebelser på å sikre en fredsløsning. Det var derfor et viktig skritt som ble tatt da den russiske utenriksminister Ivanov møtte sin amerikanske kollega Albright i Norge 13. April. I mine samtaler i Moskva for en uke siden fremhevet jeg sterkt den store vekt Norge legger på Russlands arbeid for fred på Balkan.

95

En sentral oppgave for NATO og den internasjonale styrken blir å overvåke avmilitariseringen av den kosovoalbanske geriljaen UCK.

100 I mitt møte med UCKs politiske leder Hasim Thaci forleden la jeg sterk vekt på at geriljaen må følge opp de forpliktelser man har påtatt seg om avvæpning.

105 Norge vil også fortsatt være en betydelig bidragsyter til den humanitære innsats i

Kosovo og regionen for øvrig. Regjeringen foreslår som kjent i stortingsproposisjon 88 at det bevilges nye 350 millioner kroner til humanitære tiltak i den fasen vi nå går inn i.

110

Senere vil Regjeringen komme tilbake til Stortinget med et samlet opplegg for norsk medvirkning i den videre gjenoppbygging i regionen, både demokratisk og økonomisk.

115 Ingen land eller folkegrupper vil være utelukket i denne sammenheng. NATO har fra første stund gjort det klart at vi ikke har ført krig mot det jugoslaviske folk. Vi må nå vise at vi er rede til å gi vårt håndslag også til det serbiske folk og bidra til å utvikle et åpent demokratisk samfunn og gjenoppbygge landet.

120 Norge vil være sterkt engasjert gjennom vårt OSSE-formannskap i gjennomføringen av de sivile deler av fredsplanen. Det vil dreie seg om viktige oppgaver knyttet til demokratibygging, valgovervåking og styrking av det sivile samfunn med sikte på å skape et fleretrisk og demokratisk Kosovo.

125 I overmorgen reiser jeg på et besøk til Balkan. Jeg vil i mine samtaler med lederne i Makedonia, Albania og Bosnia gjøre det klart at Norge vil videreføre det betydelige fredsengasjement som vi har lagt for dagen gjennom mange år - både politisk, humanitært, militært og gjennom økonomisk støtte til stabilisering av regionen.

130

Jeg vil også besøke norske militære avdelinger i Bosnia og Makedonia og luftforsvarets enheter i Italia for å markere den betydelige innsats som det norske Forsvaret yter for fred på Balkan. De fortjener vår honnør.

135 Det gjør også de norske frivillige organisasjonene, som fra første stund har gjort en stor innsats for å lindre nøden blant de som har blitt rammet av konfliktene i regionen. Dette vil jeg fremheve under mine møter og besøk i flyktningeleire i Albania og Makedonia.

140 Jeg vil mandag ettermiddag ha møte med NATOs generalsekretær Solana i Brussel for å drøfte utfordringene vi står foran. Jeg vil samtidig benytte anledningen til å framføre vår takk for hans gode lederskap i en vanskelig situasjon, noe jeg også gjorde i en telefonsamtale med ham for 20 minutter siden.

Inntrykkene fra oppholdet på Balkan, og de samtaler jeg vil ha med NATOs ledelse, vil være en viktig del av grunnlaget for utformingen av en helhetlig norsk tilnærming til arbeidet for å trygge freden og stabiliteten på Balkan.

150

La meg til slutt også uttrykke Regjeringens takk til partiene i Stortinget for bredt samhold i en krevende tid hvor slik støtte har vært av uvurderlig betydning.

155

Kilde

www.regjeringen.no

Emner

Konflikt, Kosovo, Krig, NATO

160

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/na-begynner-kampen-for-a-vinne-freden>

165

170

175

180